

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько

**ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ЇЇ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Монографія

Вінниця
ВНТУ
2015

УДК 658.15.001.76
ББК 65.291.551-21
З-99

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 30 жовтня 2014 р.)

Рецензенти:

М. П. Войнаренко, доктор економічних наук, професор

І. І. Мазур, доктор економічних наук, професор

Зянько, В. В.

З-99 Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія / В. В. Зянько, І. Ю. Спіфанова, В. В. Зянько – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 172 с.

ISBN 978-966-641-609-7

В монографії досліджено теоретико-методологічні і практичні засади інноваційної діяльності підприємств та її фінансове забезпечення. Визначено сутність інновацій, проаналізовано розвиток інноваційного процесу, охарактеризовано модель інноваційного розвитку та її національні особливості. Досліджено фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств, методики оцінки ефективності управління ним. Визначено особливості венчурних інвестицій, їх роль в забезпеченні інноваційного процесу, обґрунтовано напрями підтримки венчурного підприємництва.

УДК 658.15.001.76
ББК 65.291.551-21

ISBN 978-966-641-609-7

© В. Зянько, І. Спіфанова, В. Зянько, 2015

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Розділ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОБҐРУНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ.....	6
1.1 Сутність інновації як категорії економічної теорії	6
1.2 Тенденції та суперечності розвитку інноваційного процесу в Україні	22
1.3 Зміст та проблеми формування вітчизняної моделі інноваційного розвитку економіки	39
Розділ 2 ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	56
2.1 Сутність та особливості фінансового забезпечення інноваційної діяльності	56
2.2 Світовий досвід управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності підприємств.....	74
2.3 Сучасні методики оцінки ефективності управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.....	89
Розділ 3 ВЕНЧУРНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	101
3.1 Сутність та особливості венчурних інвестицій	101
3.2 Роль венчурного інвестування в прискоренні інноваційного процесу	117
3.3 Оцінювання ефективності венчурного інвестування інноваційних проектів	131
ВИСНОВКИ	146
ЛІТЕРАТУРА	153

ПЕРЕДМОВА

Поглиблення ринкових відносин в Україні потребує активізації інноваційної діяльності, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємств як на вітчизняному, так і світовому ринку високотехнологічних товарів і послуг. Проблема активізації інноваційної діяльності набуває принципового значення в контексті проведення ринкових реформ в Україні та підвищення ефективності господарювання. Адже переваги інноваційного фактора в забезпеченні конкурентоспроможності підприємств сьогодні є очевидними, а його вплив на виробництво – радикальним і комплексним. Підприємства, що самостійно розробляють і впроваджують у виробництво інноваційні технології, одержують явні переваги над фірмами, які використовують морально застарілі розробки. Від вирішення проблем, пов'язаних із фінансовим забезпеченням інноваційних проектів, залежить ефективність інноваційної діяльності підприємств і загалом успіх ринкових реформ.

В монографії досліджено теоретико-методологічні та обґрунтовано практичні засади інноваційної діяльності підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах транзитивних змін економіки України.

Представлена монографія містить три взаємопов'язані розділи, кожен із яких включає три підрозділи.

У першому розділі монографії представлено різні наукові погляди щодо сутнісного змісту економічної категорії «інновація», виявлено суперечності і тенденції розвитку інноваційного процесу на основі аналізу сучасного становища інноваційної сфери в Україні, охарактеризовано модель інноваційного розвитку та її національні особливості.

У другому розділі визначено сутність та виявлено особливості фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств з урахуванням світового досвіду, а також здійснено порівняльну характеристику різних методик оцінювання ефективності управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності, та запропоновано власну методику для такої оцінки діяльності вітчизняних підприємств.

У третьому розділі монографії розглянуто венчурне інвестування інноваційного процесу. Зокрема, визначено сутність та специфічні

риси венчурних інвестицій, обґрунтовано необхідність підтримки венчурного бізнесу в Україні як одного з основних напрямів активізації інноваційного процесу розвитку національної економіки, а також розглянуто економіко-математичні методи аналізу ефективності венчурного інвестування інноваційних проектів.

Концептуальною основою дослідження стали фундаментальні світоглядні положення послідовності трансформації суспільства, еволюційної та інституціональної теорій. Для досягнення поставленої в монографії мети, авторами використані загальнотеоретичні та специфічні методи дослідження, зокрема, узагальнення, абстрагування, системно-функціональний підхід до аналізу економічних явищ і процесів, індукції і дедукції, аналізу й синтезу, статистичного, порівняльного і факторного аналізу.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові акти з питань підприємництва й інноваційної діяльності, аналітичні матеріали, результати наукових розробок вітчизняних і зарубіжних вчених.

Монографія розрахована на науковців, фахівців з питань інвестицій, інновацій, фінансів і підприємництва; політиків; підприємців.

Розділ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОБҐРУНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

1.1 Сутність інновації як категорії економічної теорії

Нинішні соціально-економічні перетворення здійснюються в умовах ринку, який є сферою радикальних змін. Ринкові відносини створюють умови, що змушують фірми й індивідів впроваджувати інновації. На думку Дж. К. Гелбрейта, розвиток і застосування наукових або систематизованих знань для вирішення практичних завдань є центральною характеристикою економічного розвитку [1]. Через створення інноваційного середовища в основних сферах людської діяльності відбуваються глибокі структурні зрушення: в економіці, господарській поведінці суб'єктів ринкових відносин, що надає економічній системі динамізму в прогресивних перетвореннях, зокрема й інституціональних. Так, на думку Д. Норта, під час взаємодії інституціональних структур та технологій здійснюється вплив інститутів на знання і технології, в результаті чого утворюються системи формальних відносин і механізми, що забезпечують більш високу ефективність ринків і відносно низькі трансакційні витрати. Це сприяє конкуренції, основаній на знаннях і технології [2]. Така трансформація економічної системи чи, свого роду, творча руйнація ринкової економіки, що відбувається під впливом науково-технічної й інноваційної діяльності є результатом дії численних інноваційно-технологічних чинників та поступово виводить на провідні позиції підприємця-новатора, який володіє інноваційним типом мислення.

Існування нерозривної єдності інновацій і підприємництва було доведено Й. Шумпетером, який обґрунтував положення про те, що процес розробки та впровадження інновацій є характеристикою найважливішої функції підприємництва, а підприємець це особливий тип господарника – економічний лідер, «новатор», діяльність якого є основою будь-якого суспільного розвитку, і який має здатність аналізувати різноманітні ринкові можливості втілення новаторських ідей та інновацій. Й. Шумпетер розглядав інновації не лише як чинник економічного зростання, але одночасно і як чинник нестабільності

економічної системи, що може призвести до втрати нею урівноваженого становища. А звідси: «завдання підприємця – реформувати та революціонізувати спосіб виробництва шляхом впровадження інновацій, а у загальнішому розумінні – через використання технологій для виробництва нових чи вже існуючих товарів, але новим методом, завдяки відкриттю нового джерела сировини чи нового ринку готової продукції – аж до реорганізації попередньої і створення нової галузі промисловості» [3, с. 75].

Вагомий внесок у дослідження інновацій, окрім австро-німецького вченого Й. Шумпетера, зробили й інші теоретики довгих хвиль, що супроводжують економічний розвиток, – всесвітньовідомий український економіст Туган-Барановський та англійський економіст Крістофер Фрімен.

Так, у своїй праці «Промислові кризи у сучасній Англії, їх причини і вплив на народне життя» (1894) Туган-Барановський дослідив різні підходи до пояснення технічного характеру економічного розвитку і вказав на те, що саме наукові відкриття і технічні вдосконалення підштовхують виробництво.

А К. Фрімен поєднав інноваційні ідеї з проблемами зайнятості та соціальними аспектами, розглядаючи довгохвильовий підйом не лише як результат впровадження радикальних нововведень в одній чи кількох галузях, а й як процес дифузії технологій від кількох лідируючих секторів до всієї економічної системи. Він звернув увагу на те, що значне поширення нововведень стає можливим завдяки дії низки соціальних та інституційних змін: кооперації і конкуренції у сфері підприємництва, участі держави у стимулюванні інвестиційної діяльності, організації науково-дослідної роботи тощо.

З часом увага теоретиків і практиків до дослідження інновацій посилюється. Зокрема, представниками кейнсіанської теорії була обґрунтована необхідність стимулювати зростання сукупного попиту шляхом впровадження інновацій. Зокрема, Дж. Кейнс, хоча безпосередньо інвестування інновацій не розглядав, пропонував, з метою підвищення ефективності інвестицій, застосовувати грошово-кредитні та бюджетні інструменти. Але ж інвестування ефективно тоді, коли забезпечує зростання продуктивності праці, що відбувається за умови оновлення технологій і продуктів, на що якраз і орієнтоване інноваційне підприємництво.

На переважаючу роль технологічних змін у забезпеченні економічного росту вказували також представники теорії технічних нововведень і зростаючого попиту – Е. Денісон, Д. Кендрік, Р. Солоу, які, у свій час, довели, що зростання ВВП США відбувається переважно завдяки науково-технічному удосконаленню виробництва і технологічним змінам [4].

Отже, можна стверджувати, що вся діяльність ринку пов'язана з постійним оновленням. Основна маса інновацій в умовах ринку реалізується підприємницькими структурами, яким потрібно реагувати на сучасні тенденції розвитку і нововведення, до того ж відповідати на зміни треба швидко. Через нововведення фірми реалізують свій інноваційний потенціал і конкурентні позиції, а для більшості підприємств інновації сьогодні стають і умовою виживання на ринку.

Так що ж таке інновація? У світовій економічній літературі «інновація» інтерпретується як перетворення потенційного науково-технічного прогресу в реальний, що втілюється в нових продуктах і технологіях.

Вітчизняними економістами цей термін став активно використовуватися лише в період переходу до ринкової економіки. Причому як самостійно, так і для позначення ряду родинних понять: «інноваційна діяльність», «інноваційний процес», «інноваційне рішення» і т. ін.

Загалом у науковій літературі існують різні погляди щодо визначення сутності поняття «інновація». Різні вчені трактують це поняття залежно від об'єкта і предмету свого дослідження.

На думку Михайла Крупки «інновація, як і інформація – єдиного визначення не має. Це поняття використовують у всіх без винятку галузях, а також у повсякденному житті. Тому конкретне тлумачення інновацій залежить від методу конкретної науки, мети дослідження або просто від наших житейських уявлень» [5, с. 20].

Наприклад, соціолог Гарольд Барнет при визначенні поняття інновація виділяє аспект духовної творчості і трактує цей термін як нові думки, способи поведінки або предмети, що якісно відрізняються від попередніх форм [6]. Роберт Мюллер розуміє інновацію як зміну (активну чи пасивну) конкретної системи щодо зовнішнього середовища [7]. Інші дослідники розглядають принцип інновації у відношенні до управління корпоративною культурою, вважаючи що цей прин-

цип регламентує необхідність постійного розвитку корпоративної культури підприємства через її збагачення новими знаннями, моделями поведінки, артефактами та іншими нововведеннями [8].

Як бачимо, визначення інновації дуже широкі, а тому потребують уточнення. Так, нову думку навряд чи правильно називати інновацією, – це лише поштовх до творчої діяльності. Проте нова думка породжує новаторську ідею, яка, розвиваючись і вдосконалюючись, врешті-решт приводить до появи інновації. Разом з тим, далеко не кожна новаторська ідея має шанс у перспективі породити інновацію.

Так само не будь-яку зміну системи стосовно певного середовища можна назвати інновацією. Поняття «система» означає сукупність елементів (частин), з'єднаних між собою у певну цілісність, єдність. Для кожної системи, зокрема й економічної, характерна організованість, а також нерозривна єдність з середовищем, у зв'язку з яким система проявляє свою цілісність. Отже, по-перше, будь-який розрив цього зв'язку означає втрату певної цілісності системи. По-друге, для більшості систем характерна наявність у них самих процесів передачі інформації та управління. Такі системи у процесі свого функціонування здатні змінювати свою структуру. Тому проста зміна системи це процес її нормального функціонування та розвитку і, отже, таку зміну теж не можна вважати інновацією. Але можлива і свідомо, керована позитивна зміна системи щодо зовнішнього середовища, яку напевне можна вважати інноваційною.

Ряд економістів вважає, що інновація – це процес: техніко-економічний, суспільно-економічний або комплексний. Так, Дмитро Черваньов і Лідія Нейкова визначають інновацію як техніко-економічний процес, який, завдяки практичному використанню продуктів розумової праці – ідей і винаходів, приводить до створення кращих за властивостями, нових видів продукції та нових технологій, які, з'явившись на ринку у якості нововведень, можуть принести додатковий дохід [9, с. 25]. Як бачимо, автори розрізняють поняття «інновація» і «нововведення», вважаючи, що останнє, на відміну від інновації, є не процесом, а результатом процесу діяльності – новим видом продукції чи технології. У той же час, нововведення не може з'явитися без інновацій. Спільним між інновацією та нововведенням є те, що обидві категорії є продуктами розумової праці: ідей, винаходів, відкрить.

На думку Олени Лапко, інновація – комплексний процес, котрий включає створення, розробку, доведення до комерційного використання і розповсюдження нового технічного або якогось іншого рішення, що задовольняє певну потребу [10]. Як процес, у якому винахід чи ідея набуває економічного змісту, визначає інновацію Брайан Твісс [11]. Борис Санто також вважає, що інновація це процес, але уточнює, що цей процес є суспільно-техніко-економічним, який через практичне використання ідей і винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій, і у випадку, якщо інновація орієнтована на економічну вигоду, прибуток, її поява на ринку може принести додатковий дохід [12].

Отже ті, хто розглядає інновацію як процес, вказують, що вона виникає з новаторської ідеї, яка, розвиваючись у часі, поступово і послідовно конкретизується, перетворюється з абстрактної в реальну, усвідомлюється і нарешті матеріалізується.

Поняття «новаторська ідея» означає початок (від грец. *ідея* – початок, основа, первообраз) пізнання чогось нового чи оновленого (від лат. *novatio* – оновлення, зміна; або *novo* – оновлюю), що йде від його ініціатора – новатора (від лат. *novator* – оновлювач) – творителя нового, прогресивного в науці, техніці, виробництві; зачинателя нових методів праці.

На думку автора, новаторська ідея вказує на зародження у свідомості суб'єкта змоги, шансу, тобто лише потенційної можливості, яка реальною може й не стати, творення нетрадиційним чи звичним способом чогось цілковито нового або вдосконаленого – способу, методу чи засобу.

Аби продукувати новаторські ідеї потрібна інформація, котра виступає їх джерелом. Це, насамперед, нові знання. Якщо говорити про інновації в економіці, то їх джерелами є нові чи фундаментальні знання про ринок, його функціонування та потреби, про новітні технології, матеріали, інвесторів виробництва товару; про існуючі структурні чи географічні проблеми забезпеченості товаром, що цікавить.

Суб'єктами інноваційної ідеї виступають:

- споживачі;

- учені, що займаються винайденням нових матеріалів, нових товарних властивостей, які можуть привести до створення нетрадиційних чи вдосконалених варіантів товарів та послуг;
- консультанти підприємця з конкретних напрямів чи елементів інноваційної діяльності;
- працівники підприємства;
- торгові агенти, дилери та інші посередники;
- конкуренти, діяльність яких може у деяких випадках підштовхнути підприємця до нових ідей.

Щоб зацікавити персонал підприємства генерувати новаторські ідеї підприємець чи власник підприємства застосовує різні прийоми стимулювання до нових розробок. Не зайве у процес зародження новаторської ідеї долучати рядових працівників підприємства, що зробить їх працю змістовнішою, а водночас сприятиме піднесенню авторитету інноваційного менеджера.

Власне новаторська ідея, навіть якщо вона дуже перспективна, без реальних і вичерпних знань й інформації про створюваний продукт, без засобів для її втілення може так і не стати реальною. Підприємець, що взявся за реалізацію новаторської ідеї, повинен зуміти оцінити її справжній потенціал, він має чітко уявляти, чи буде на створений науково-технічний продукт ринковий попит, який, власне, і перетворює його на інновацію як таку, яка величина цього попиту і хто належить до потенційних споживачів створюваної інновації. Підприємець повинен вивчати інтереси споживачів, а також економічні переваги інновації перед традиційними виробами чи способами задоволення певних потреб та запитів споживачів, зуміти передбачити обмеженості у виробничих ресурсах, що знадобляться на етапах створення, виробництва та збуту інновації, всебічно спрогнозувати сфери поширення інновації. Для втілення новаторської ідеї у більшості випадків потрібен колектив. Треба зуміти підібрати такий персонал підприємства, який відповідатиме основним вимогам – компетентності, цілеспрямованості і працездатності. І, звичайно, велике значення має якість організації і управління інноваційним процесом.

Отже, як випливає з вищесказаного, остаточно оцінити ефективність інновації можна лише після завершення процесу її створення та

реалізації, байдуже чи мова йде про якийсь новий продукт, метод, засіб чи захід.

Ф. Ніксон вважає, що інновація – це сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, що дають поштовх появі на ринку нових і поліпшених промислових процесів й обладнання [13]. Звідси випливає, що інновацією можуть бути нові заходи, які є результатом певних творчих дій і які дозволяють створити якісно новий продукт, що теж є інновацією. Й. Шумпетер трактує інновацію як нову науково-організаційну комбінацію виробничих факторів, мотивовану підприємницьким духом [14]. Таким чином, він, як і Ф. Ніксон, велику роль в успіхові інновації надає заходам, пов'язаним з організацією та управлінням виробничим процесом, але розуміє під поняттям «інновація» (хоча не дає визначення) не процес, а результат якісних (інноваційних) змін виробничого процесу.

Й. Шумпетер виділив п'ять типових інноваційних змін:

- 1) використання нової техніки, нових технологічних процесів чи нового ринкового забезпечення виробництва (купівля-продаж);
- 2) впровадження продукції з новими властивостями;
- 3) використання нової сировини;
- 4) зміни в організації виробництва і його матеріально-технічного забезпечення;
- 5) поява нових ринків збуту.

Ці положення, в яких розкрито специфічний зміст та основні функції інновації, Й. Шумпетер сформулював ще в 1911 році. Пізніше, у 30-ті роки, він уже ввів поняття «інновація», трактуючи його як «втілення наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або новому виді виробу».

Як «впровадження будь-чого нового відносно організації чи її безпосереднього оточення», чи «як особливий випадок процесу змін в організації» розглядає інновацію і Ф. Найт [15].

Методологія системного опису технологічних інновацій в умовах ринкової економіки базується на міжнародних стандартах, згідно з якими інновація визначається як кінцевий результат науково-технічної діяльності, що одержав втілення у вигляді нового чи удосконаленого продукту, впровадженого на ринку; нового чи удоскона-

леного технологічного процесу, котрий використовується в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг [16].

Низка економістів також розглядають інновацію у статичному аспекті, видаючи її за кінцевий результат науково-виробничого циклу, інтелектуальної чи науково-технічної діяльності, пов'язаної з практичним втіленням нових форм організації праці та управління, які приводять до появи нових споживчих властивостей товару, чи нових споживчих вартостей. Зокрема, як результат творчого процесу, як створені чи впроваджені нові споживчі вартості, застосування котрих вимагає, аби особи чи організації, що їх використовують, змінили звичні стереотипи діяльності, свої навички, трактують інновацію Павло Завлін, Анатолій Казанцев та Леван Мінделі [17]. Юрій Пимощенко також стверджує, що інновація – це результат, а саме: «результат успішного ринкового обміну ідей на інвестиції для їхньої реалізації» [18].

Проаналізувавши різні погляди вчених-економістів можна дати таке визначення цієї економічної категорії: *інновація – це творчий результат втілення новаторської ідеї у певній предметній субстанції – новому методі, засобі чи заході людської діяльності, використання яких передбачає зміну усталених, звичних способів діяльності; продукті, технології чи послугі, яким властиві нові споживчі якості, що дозволяє розширити ринковий попит і отримати економічний, соціальний, екологічний чи інший ефект.*

Розуміння того, що інновація це кінцевий результат, а не процес, логічно викликає низку запитань.

Запитання перше: чи є інновацією нова технологія або нові методи людської діяльності, у яких втілена новаторська ідея, але які не є кінцевим результатом діяльності цього підприємства? Тобто підприємець не збирається розроблену ним нову технологію чи винайдені нові методи праці нікому продавати, реалізовувати, а застосовує одержані розробки у власному виробництві для збільшення ефекту від випуску з їхньою допомогою товарів чи послуг, які до того ж не обов'язково будуть мати нові споживчі властивості – не обов'язково будуть інноваціями.

У наведеному прикладі втілена у предметній субстанції новаторська ідея не є кінцевим результатом діяльності підприємця. Але, на

думку автора, тут немає сумнівів стосовно того, що розроблена нова технологія та нові методи є інноваціями. І у визначенні інновації, даному вище, немає суперечності щодо того, що ці розробки не є кінцевим результатом діяльності підприємця чи підприємства. Адже, у визначенні інновації не йдеться про те, що інновація це обов'язково кінцевий результат діяльності підприємства, а вказується, що вона є творчим результатом втілення новаторської ідеї. Поняття «створювати» та «винаходити» притаманні продуктивній силі людини, її інтелектуальним творчим здібностям, тому створення інновації обов'язково пов'язане з творчістю. Інновація є творчим результатом діяльності суб'єкта, але необов'язково кінцевим. Хоча, напевне, одержаний результат новаторської ідеї суб'єктом буде запатентований і надалі він зможе його реалізовувати як вироблену ним інновацію, одержуючи додатковий інноваційний прибуток.

З вищесказаного випливає інше питання: чи є інновацією та новітня технологія, нові засоби, методи чи прийоми, які підприємець не розробляє, а купує на ринку для подальшого використання у виробничому процесі з метою створення товарів та послуг з новими споживчими властивостями, чи, можливо, традиційних виробів? На думку автора, в цьому випадку мова має йти уже не про інновацію, а про *нововведення*.

В економічній науковій літературі часто інновація ототожнюється з нововведенням. Так, на думку Ольги Пампури, поява терміну «нововведення» пов'язана з суб'єктивізмом при перекладі українською мовою поняття інновація і є не що інше, як один з українських варіантів англійського «innovation», і тому немає потреби «...шукати відмінностей між нововведеннями та інноваціями» [19, с. 35].

Серед вчених, що вбачають певні відмінності між поняттями «нововведення» і «інновація», думки розділилися. Одні вважають, що науково-технічні розробки і нововведення – це лише проміжний результат науково-виробничого циклу, який в практичному застосуванні перетворюється в науково-технічні інновації – кінцевий результат. Інновація є стрибком від старої виробничої функції до нової, але не кожне нововведення, нове виробництво, є інновацією – вважає Юрій Бажал [20].

Інші науковці вважають, що обидва поняття – і нововведення, й інновація, є науково-технічним процесом. Так, О. М. Алімов, Н. П. Гончарова, М. Г. Дражан, Д. М. Черваньов стверджують, що «інновація являє собою науково-економічний процес, який, завдяки практичному використанню продуктів розумової праці – ідей і винаходів, приводить до створення кращих за властивостями нових видів продукції та нових технологій», а «нововведення – процес доведення наукових ідей до технічного винаходу, до стадії практичного використання, що приносить дохід» [21].

Ще інші науковці вважають, що у динаміці треба розглядати лише інновацію, а нововведення є кінцевим результатом впровадження інновації, що «нововведення – це результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом» [22, с. 14].

У зв'язку з цим, виникає необхідність розглядати різницю також між такими категоріями, як «новація», «інновація» та «нововведення». Однак, оскільки в науковій економічній літературі немає єдиного розуміння категорій інновація і нововведення, то, відповідно, існують і різні тлумачення новації, яку розглядають одні як процес – у динаміці, інші як результат – у статичному аспекті. Так, на думку А. Г. Кругликова, новацію слід розглядати як певне ціле, неділиме, однорідне і тотожне самому собі протягом усього життєвого циклу нововведення [23]. Н. В. Краснокутська вважає, що «новація – це кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок» [22, с. 14] В останньому випадку новації приписуються характерні ознаки і нововведення, й інновації, і винаходу. Е. Менесфілд пов'язує новацію з винаходом і стверджує, що коли винахід починає використовуватися, він стає науково-технічною новацією [24].

Отже, не дивлячись на існування різних поглядів щодо розуміння змісту поняття «новація», більшість авторів, по-суті, сходяться в одному – цим терміном характеризується така ознака предмету, як новизна, котра властива як кожній інновації, та і кожному нововведенню.

На думку автора, нововведення, так само як й інновація, є матеріалізованою у новому засобі, методі чи продукті новаторською ідеєю, новим чи вдосконаленим предметом або технологією, що містять суттєві відмінності від уже існуючих аналогів, однак ці два поняття не тотожні. Інновація відрізняється від нововведення за своїм призначенням. Ці поняття треба класифікувати за таким самим принципом, за яким класифікують предмети праці і засоби праці, відносячи одну і ту ж річ чи то до предмета праці – якщо вона є кінцевим результатом виробничої діяльності, чи то до засобу праці – якщо за її допомогою створюється інша річ. Так само нововведення – це засіб чи інструмент, за допомогою якого можна створити інновацію, тоді як інновація виступає результатом діяльності новатора. Те, що є інновацією для одних може бути використано у якості нововведення іншими, хоча насправді мова може йти про одну і ту ж саму річ.

При такому підході можна стверджувати, наприклад, що виріб, який вироблено з використанням певних нововведень, що дозволило виробникові знизити його собівартість, так і залишається звичайним товаром і не є інновацією, якщо споживчі властивості виготовленого виробу не зазнали суттєвих видозмін, якщо вироблений товар є аналогічним з тими, що виробляються і вироблялися раніше. Хоча з метою зниження виробничих витрат підприємець, можливо, придбав на ринку інновацію, яку використав у якості нововведення для створення свого традиційного виробу.

Із сказаного вище випливає, що господарська діяльність, пов'язана з використанням придбаних підприємцем у постачальників нововведень для випуску традиційних товарів та послуг не є інноваційною, оскільки не передбачає розробки, створення, впровадження і реалізації самим підприємцем чи його підприємством власної інновації. Особливо, якщо мова йде про просту фізичну заміну старого товару новим, причому цей новий продукт людської діяльності не складніший у використанні порівняно з тим, який ним замінюється. Цей факт повинен враховуватись органами статистики при оцінюванні інноваційної діяльності, аби до підприємств, що нею займаються, не включати тих, що лише купують нововведення, намагаючись за рахунок цього знизити собівартість випуску традиційних товарів.

Наприклад, розробка нової моделі швейної машинки безумовно є інноваційною діяльністю, тоді як процес простої заміни старої швейної машинки на досконалішу нову модель не є інноваційним, тому, що не вимагає від суб'єкта особливого таланту та творчих здібностей. Що стосується власне самого факту купівлі інновації, то його тим паче не можна вважати інноваційною діяльністю.

Проте часто використання інновації потребує не простої заміни старого новим, а впровадження (освоєння) інновації. Причому впровадження інновації може виявитися не менш складним, а то й складнішим за процес її створення, вимагати подальших дослідницьких та конструкторських розробок, проектування, прилаштування тощо. У цьому сенсі впровадження інновації можна вважати продовженням процесу її створення чи доведення створеної інновації до практичного застосування.

Лише тоді, коли частка вітчизняних підприємств, що займається розробкою та освоєнням інновацій, перевищить частку підприємств, що лише купують нововведення, а самостійно досліджень і розробок не здійснюють, можна буде стверджувати, що країна взяла курс інноваційного розвитку і прагне наздогнати провідні країни світу. На жаль, поки що вітчизняних підприємств, які займаються науковими дослідженнями та впровадженням інновацій у нас обмаль. Більшість вітчизняних підприємств купують нові технології за кордоном, замінюючи ними застарілі. Причому купують не найкращі, не найновітніші, не найефективніші. Провідні компанії світу збувають здебільшого в Україну свої застарілі нововведення, чим стимулюють у себе нові розробки.

У більшості випадків інновація створюється на основі використання певних нововведень, проте інколи вона може бути вироблена і за допомогою традиційних засобів чи способів. Так само і за допомогою нововведення можуть створюватися звичайні, традиційні товари. І все ж таки, нововведення неможливо здійснити без інновацій, оскільки вони є, як правило, наслідком використання інновацій. Нововведення можуть здійснюватися як самим інноватором, так і суб'єктом, який придбав інновацію.

Що стосується категорій новація, винахід, новинка, відкриття – то, на думку автора, за їх допомогою описуються певні ознаки та власти-

вості тієї або іншої інновації чи нововведення. Зокрема, новація властива новому продукту, який характеризується певними відмінностями від попередніх аналогів, і вказує на те, що його напевне можна віднести до типу модифікованої інновації.

Якщо новизна продукту несуттєва, тоді вона буде віднесена до псевдоінновації. Термін «псевдоінновація» був запропонований Генріхом Меншем [25] для характеристики виробів, що, по-суті, за основними параметрами не відрізняються від традиційних, які мають лише видимість оновлення, змінені поверхово, що є несуттєвим для споживача цього товару.

Винахід здебільшого свідчить про створення технічної інновації, для якої характерні суттєві відмінності від аналогічного традиційного виробу. Винахід є напевне ознакою радикальної чи покращувальної інновації, при використанні якої може бути одержаний у тій чи іншій економічній сфері додатковий позитивний ефект. Тому право на винахід засвідчується авторським посвідченням або патентом.

Без наукового відкриття фактично неможливо створити зовсім нової чи радикальної у якійсь галузі інновації. Але саме собою наукове відкриття характеризує досягнення, зроблені у процесі пізнання природи чи суспільства, які раніше не були ніким відомі чи встановлені. Важливі відкриття також є об'єктом спеціальної правової охорони. Проте не будь-яке наукове відкриття чи винахід є інноваційним. Скажімо, у результаті відкриття нової зірки раніше невідоме стало відомим, але ця зірка існувала й до її відкриття астрономами, тобто нове на сьогодні для людей існувало й раніше.

Отже, можна зробити висновок, що відкриття, винаходи, нові ідеї – часто втілюються у певних інноваціях, без них інновації не виникають. Разом з тим, винаходи, відкриття та нові ідеї є лише засобами інновації чи інноваційними ресурсами, а не власне інноваціями.

Інновації класифікують за різними ознаками. Це дозволяє визначити глибину здійснених в суспільстві перетворень та їх вплив на суспільний прогрес, охарактеризувати дієздатність і розвиток економічної системи, допомагає правильно зробити вибір інноваційної стратегії (відповідно до типу інновації), форми управління інноваційним процесом, способу реалізації інновації на ринку тощо.

Так, за характером та функціональним призначенням інновації поділяють на:

– *технічні* – нові продукти, технології, енергія, конструкційні матеріали, обладнання, а також більш досконалі способи виготовлення продукції;

– *організаційні чи управлінські* – нові методи і форми оптимізації процесу виробництва, збуту та обігу продукції підприємств і їх добровільних об'єднань – асоціацій, товариств, концернів, корпорацій;

– *економічні* – методи управління наукою і виробництвом через реалізацію функцій прогнозування і планування, фінансування, ціноутворення, мотивації і оплати праці, оцінки результатів діяльності (інколи до економічних інновацій відносять лише ті інновації, що стосуються господарської діяльності, і окремо виділяють фінансові інновації, як інновації у фінансовій сфері, які реалізують на фінансовому ринку у вигляді фінансового продукту чи фінансової операції) [26];

– *соціальні* – різні форми активізації людського фактора, які стосуються, перш за все, якісних змін умов праці у соціальній сфері, включаючи персональну підготовку та постійне підвищення кваліфікації персоналу, стимулювання його творчої діяльності, створення комфортних умов життя;

– *юридичні* – нові чи змінені закони та різноманітні нормативно-правові документи, що визначають і регулюють всі види діяльності підприємств і організацій, певних груп або окремих осіб;

– *інформаційні* – пов'язані з вирішенням завдань оптимізації інформаційних потоків у різних сферах науково-технічної та виробничої діяльності, підвищення достовірності та оперативності одержання інформації тощо.

За технологічними параметрами чи характером застосування розрізняють інновації:

– *продуктові* – пов'язані із застосуванням у виробництві нових матеріалів, нових напівфабрикатів та комплектуючих виробів і одержання завдяки цьому принципово нових продуктів (виробів);

– *технологічні* – пов'язані із застосуванням нових методів організації і управління виробництвом, впровадженням нових технологій, підвищенням рівня автоматизації;

– *комплексні* – ті, що об'єднують кілька видів змін.

За типом новизни для ринку інновації поділяють на:

– *зовсім нові*,

– *нові для галузі* в тій чи іншій країні,

– *нові для конкретного підприємства* чи їх групи.

На думку автора, останній тип новизни є настільки несуттєвим для споживача, який в змозі на розвиненому ринку придбати аналогічні товари у інших підприємств, що навряд чи доцільно подібного роду виріб чи продукт вважати інноваційним. Це якраз той випадок, коли подібну інновацію наділяють префіксом «псевдо». Хоч нерідко і псевдоінновації бувають прикриті авторськими посвідченнями чи патентами. Для псевдоінновацій характерні й інші ознаки:

– несуттєві видозміни в продуктах і технологіях, як то естетичні (кольору, форми, і т. ін.);

– незначні технічні чи зовнішні зміни в продуктах, які залишають незмінними конструктивне виконання, несуттєво впливають на параметри, властивості і вартість виробу і матеріалів, а також компонентів, що входять до їх складу;

– розширення номенклатури продукції за рахунок освоєння виробництва тих продуктів, які раніше на цьому підприємстві не випускалися, але уже відомі на товарному ринку.

Часткове поліпшення технології чи продукту інколи дозволяє виробникові продовжити їх використання ще на якийсь час, але у більшості випадків такі дії підприємливості та винахідливості приречені на невдачу, виступають гальмом суспільного прогресу. На думку російського економіста Юрія Яковця [27, с. 17], псевдоінновації, що здебільшого виникають на завершальній фазі життєвого циклу системи, яка відходить, показують, що ця система в основному уже вичерпала свій потенціал, але за будь-що впирається заміні прогресивнішою системою, намагається за допомогою видимості оновлення зберегти свою нішу у новому світі.

Залежно від ступеня новизни, виділяють кілька типів інновацій:

– *радикальні* (базові) – ті, що мають суттєві відмінності від існуючих продуктів чи методів організації виробничого процесу, технологій тощо завдяки кардинальному оновленню бізнес-лінії підприємства. Базові інновації є основою для формування нових поколінь і напрям-

ЛІТЕРАТУРА

1. Гелбрейт Дж. Экономические теории и цели общества / Дж. Гелбрейт. – М. : Прогресс, 1979. – 133 с.
2. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. – М. : Начала, 1997. – 180 с.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития : исследование предпринимательской прибыли, капитала, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
4. Чухно А. А. Й. Шумпетер – засновник еволюційної економічної теорії / А. А. Чухно // Науковий вісник Чернівецького національного університету : збірник наукових праць. Економіка. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2011. – Вип. 579–580. – С. 3–10.
5. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М. І. Крупка ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Л. : Видавн. центр Львівського нац. ун-ту ім. І. Франка, 2001. – 607 с.
6. Barnett H. Innovation the Basis of Cultural change. / H. Barnett. – N.Y., 1953.
7. Muller R. Das Management der Innovation. / R. Muller. – Frankfurt am Mein, 1973.
8. Кузнецов А. А. Принципи управління корпоративною культурою підприємства в нестабільній економіці / А. А. Кузнецов // Бізнес Інформ. – 2013. – № 7. – С. 352–356.
9. Черваньов Д. М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д. М. Черваньов, Л. І. Нейкова. – К. : Знання, 1999. – 516 с.
10. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О. Лапко. – К. : Ін-т економічного прогнозування НАН України, 1999. – 253 с.
11. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями : сокр. пер. с англ. / Б. Твисс ; авт. предисл. и науч. ред. К. Ф. Пузыня. – М. : Экономика, 1989. – 217 с.
12. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б. Санто ; общ. ред. и вступ. ст. Б. В. Сазонова. – М. : Прогресс, 1990. – 296 с.

13. Никсон Ф. Роль руководства предприятия в обеспечении качества и надежности / Ф. Никсон. – М. : Изд-во стандартов, 1990. – 210 с.
14. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / Й. Шумпетер ; предисл. В. С. Автономова. – М. : ЭКСМО, 2007. – 864 с.
15. Американские буржуазные теории управления (критический анализ) / под ред. Б. З. Мильнера, Е. А. Чижова. – М. : Мысль, 1978. – 366 с.
16. Руководство Фраскати «Стандартная практика для обследований научных исследований и разработок» (1963г., в ред. 1993 г.). – Режим доступа: <http://www.nw-innovations.ru>
17. Основы инновационного менеджмента: Теория и практика : учебн. пособие / под ред. П. Н. Завлина, А. К. Казанцева, Л. Э. Миндели. – М. : Экономика, 2000. – 475 с.
18. Пимошенко Ю. Инноватор – это прежде всего предприниматель / Ю. Пимошенко // Финансы и бизнес. – 1997. – № 3 (41). – С. 25–28.
19. Пампура О. И. Управление инновационным процессом в промышленности. / О. И. Пампура. – Донецк, 1997. – 363 с.
20. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін : навч. посібник / Ю. М. Бажал. – К. : Заповіт, 1996. – 240 с.
21. Управление инновационным циклом / А. Н. Алимов, Н. П. Гончарова, М. Г. Дражан, Д. Н. Черванёв. – К. : Наукова думка, 1993. – 220с.
22. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Н. В. Краснокутська. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.
23. Кругликов А. Г. Системный анализ научно-технических нововведений. / А. Г. Кругликов. – М. : Наука, 1991. – 120 с.
24. Глазьев С. Ю. Теория долгосрочного технико-экономического развития / С. Ю. Глазьев. – М. : ВладДар, 1993 – 310 с.
25. Mensch G. Das technologische Patt: Innovation überwinden die Depression / G. Mensch. – Frankfurt/Main, 1975.
26. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента : учеб. пособие для сред. спец. учеб. заведений. / И. Т. Балабанов. – 3-е изд., доп. и перераб. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 528 с.

27. Яковец Ю. В. Эпохальные инновации XXI века / Ю. В. Яковец. – М. : Экономика, 2004. – 444 с.
28. Иванова Н. Национальные инновационные системы / Н. Иванова // Вопросы экономики. – 2001. – № 7. – С. 59–70.
29. Зянько В. В. Проблеми та пріоритети розвитку інноваційного підприємництва в Україні / В. В. Зянько // Теоретичні та прикладні питання економіки : зб. наук. праць / за ред. Ю. І. Єханурова, А. В. Шегди. – К. : Київський університет, 2006. – Вип. 9. – С. 167–173.
30. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
31. Пожуєва Т. О. Інноваційний розвиток економіки України. Необхідність, реалії, перспективи / Т. О. Пожуєва // Економічний вісник Донбасу. – 2014. – № 1 (35). – С. 168–170.
32. Мельник Т. М. Зовнішня торгівля високотехнологічними товарами: інституціональний вимір / Т. М. Мельник, О. В. Зубко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 2. – С. 181–190.
33. Щодо першочергових заходів з активізації інноваційної діяльності в Україні : аналітична записка. / Національний інститут стратегічних досліджень при президентові України. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/654>.
34. Андрійчук В. Г. Перспективи розвитку економіки країни за наявних умов Нестабільного посткризового відновлення світового господарства / В. Г. Андрійчук, Є. І. Іванов // Економіка і менеджмент культури. – 2013. – № 1. – С. 3–20.
35. Стан і формування наукової сфери. Комітетські слухання – Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/tradeunion/news/Documents/Стан%20%20і%20формування%20наукової%20сфери%2014.03.13.pdf>.
36. Про стан та законодавче забезпечення фінансування наукової і науково-технічної діяльності: слухання у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти 13 березня 2013 р. – Режим доступу : <http://www.kno.rada.gov.ua/komosviti>.
37. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.91 р. № 1977-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12&p=1318167868491491>.
38. Офіційний сайт Євростату. – Режим доступу : <http://www.eurostat.com>

39. «Європа 2020» – стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу на період до 2020 года, 2010. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/eurobulletin/eurobulet_04_2010_uk.pdf.
40. Статистичний щорічник України за 2011 рік. / за ред. О. Г. Осауленка ; Державна служба України. – К. : Август-Трейд, 2012. – 558 с.
41. Про внесення змін до додатка № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» : пояснювальна записка до проекту Закону України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/laws/show/3491-17>
42. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: національна доповідь / кер. авт. колективу Е. М. Лібанова / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи. – Умань : Візаві, 2012. – 412 с.
43. Про Державний бюджет України на 2013 рік : Закон України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>.
44. Семиноженко В. П. Інноваційна політика на Україні як національний проект. Економіка знань: виклики глобалізації та Україна / В. П. Семиноженко. – К. : Фенікс, 2004. – 168 с.
45. Череп А. В. Фактори інноваційного розвитку підприємств України / А. В. Череп, З. П. Урусова, А. А. Урусов // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Економічні науки. – 2014. – № 3. – С. 84–89.
46. UNCTAD. World Investment Report 1999: foreign direct investment and the challenge of development. New York and Geneva: United Nations, 2000. – P. 15.
47. Бошицький Ю. Л. Правова охорона винаходів та корисних моделей в Україні: проблеми теорії та практики : монографія / Ю. Л. Бошицький, Я. Г. Воронін. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2010. – 339 с.
48. Storper M. 2000. Regional Technology Policies in Europe: A Reflection on TSER Research Projects, 1998–2000, and Where to Go from There. / M. Storper // Paper prepared for the Workshop on the Regional Level of Implementation of Innovation and Education & Training Policies,

November 23–14. European Commission, Research Directorate-General. Brussels.

49. Freeman C. The National System of Innovation in Historical Perspective. / C. Freeman // Cambridge Journal of Economics. – 1995. – V. 19, № 1. – P. 5–24.

50. Vundvall B. A. National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning. / B. A. Vundvall. – London : Pinter Publishers, 1992.

51. Nelson R. National Innovation Systems. A Comparative Analysis / R. Nelson. – Oxford : Oxford University Press, 1993. – 541 p.

52. Гальчинський А. Україна: наука та інноваційний розвиток / А. Гальчинський, В. Геєць, В. Семиноженко. – К. : Оранта, 1997 – 66 с.

53. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.

54. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М. І. Крупка. – Л. : Видавн. центр Львівського нац. ун-ту ім. І. Франка, 2001. – 607 с.

55. Чухно А. Інтелектуальний капітал: сутність, форми і закономірності розвитку / А. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 12. – С. 64–67

56. Хаустов В. Інноваційні проблеми в Україні: реалії та перспективи розвитку / В. Хаустов, Т. Памфілова // Економіст. – 2002. – № 3. – С. 51–56.

57. Економічна теорія: політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2007. – 720 с.

58. Основи економічної теорії : підручник / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.

59. Основи економічної теорії: політекономічний аспект : підручник / за ред. Г. Н. Климка, В. П. Нестеренка. – К. : Вища школа, 1994. – 559 с.

60. Инновационный менеджмент : справочное пособие / за ред. П. Н. Завлина, А. К. Казанцева, Л. Э. Миндели и др. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Центр исследований и статистики науки, 1998. – 567 с.

61. Геєць В. М. Економіка і суспільство: непізнані грані взаємовпливу (роздум над прочитаним / В. М. Геєць, А. А. Гриценко // Економіка України. – 2012. – № 3. – С. 4–24.
62. Комаринський Я. Фінансово-інвестиційний аналіз : навч. посібник / Я. Комаринський, І. Яремчук. – К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1996. – 299 с.
63. Штепа Л. О. Оцінка відносин власності в умовах трансформації економіки України / Л. О. Штепа // Фінанси України. – 2005. – № 4. – С. 13–15.
64. Татаренко Н. О. Теорії інвестицій : навч. посібн. / Н. О. Татаренко, А. М. Поручник. – К. : КНЕУ, 2000. – 160 с.
65. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІС, 2005. – 388 с.
66. Осецький В. Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики / В. Л. Осецький. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 413 с.
67. Павловський М. А. Макроекономіка перехідного періоду: Український контекст / М. А. Павловський. – К. : Техніка, 1999. – 336 с.
68. Федірко О. А. Передумови конвергенції України до Європейського науково-дослідного простору // На Схід та Південь від ЄС: проблеми формування спільного європейського простору : зб. матер. міжн. наук.-пр. конф. 5–7 жовтня 2006 р. – К. : КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2006. – С. 115–117.
69. Жаліло Я. А. Матеріали круглого столу «Розвиток ринку високих технологій в Україні» // Економіка і прогнозування. – 2004. – № 3. – С. 7–73.
70. Єщенко П. С. Нова модель держави / П. С. Єщенко, Б. Є. Кваснюк, О. А. Бірюков – Слов'янськ : Печат. двор, 2002. – 142 с.
71. Марцин В. С. Економічне регулювання інноваційної діяльності / В. С. Марцин // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 44–53.
72. Осецький В. Л. Інвестиції як інструмент інноваційного розвитку економіки / В. Л. Осецький // Вісник Української академії банківської справи. – 2005. – № 1. – С. 3–7.
73. Гелбрейт Дж. Новое индустриальное общество./ Дж. Гелбрейт. – М. : Прогресс, 1969. – 480 с.

74. Інтелектуальний розвиток економіки: інноваційний експеримент // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 19, 2 лютого. – С. 15.
75. Про інноваційну діяльність : Закон України: від 04.07.2002 № 40-IV, редакція від 02.10.2011 на підставі 3715-17. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
76. Друкер П. Ф. Инновации и предпринимательство / П. Ф. Друкер. – М. : Экономика, 1992. – 160 с.
77. Инновационная экономика : монография / А. Дынкин, Н. Иванова, М. Грачев и др. – 2-е изд. испр. и доп. – М. : Наука, 2004. – 352 с.
78. Скворцов І. Б. Інноваційна діяльність і причини утворення фіктивного капіталу на машинобудівних та нафтопереробних підприємствах / І. Б. Скворцов, Д. І. Скворцов, Л. П. Гринаш // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2012. – № 722. – С. 246.
79. Харів П. С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів / П. С. Харів. – Тернопіль : Економічна думка, 2003. – 326 с.
80. Литвиненко А. О. Оцінювання сприйнятливості підприємства до впровадження інновацій / А. О. Литвиненко // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. – 2010. – № 87. – С. 156–162.
81. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям / Совместная публикация ОЭСР и Евростата. – 3-е издание. – М. : ИСН. – 2010. – 107 с.
82. Андросова О. Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності : монографія / О. Ф. Андросова, А. В. Череп. – К. : Кондор, 2007. – 265 с.
83. Федоренко В. Ф. Инновационная деятельность в АПК: состояние, проблемы, перспективы / В. Ф. Федоренко, Д. С. Буклагин, Э. Л. Аронов. – М. : Росинформротех, 2010. – 280 с.
84. Потенціал національної промисловості : цілі та механізми ефективного розвитку / Ю. В. Кіндзерський, М. М. Якубовський, І. О. Галиця та ін. ; за ред. Ю. В. Кіндзерського ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2009. – 923 с.

85. Касич А. О. Стратегічні орієнтири інноваційного розвитку машинобудування України / А. О. Касич // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 7. – С. 35.

86. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2009. – 336 с.

87. Федулова І. В. Стан інноваційної діяльності харчової промисловості / І. В. Федулова // Економічний форум. – 2011. – Вип. 2. – Режим доступу : http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/5.pdf.

88. Тимощенко Ю. М. Фінансовий менеджмент активів підприємств, актуальні напрямки його розвитку / Ю. М. Тимощенко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – № 1 (7). – С. 94–97.

89. Модильяни Ф. Скільки стоить фірма? Теорема ММ / Ф. Модильяни, М. Миллер ; пер. с англ. А. М. Семенов. – 2. изд. – М. : Дело, 2001. – 271с.

90. Нікбахт Е. Фінанси / Е. Нікбахт, А. Гроппелі ; пер. з англ. В. Ф. Овсієнко та В. Я. Мусієнко. – К. : Основи, 1993. – 383 с.

91. Дьяченко В. П. История финансов СССР / В. П. Дьяченко. – М. : Прогресс, 1986. – 500 с.

92. Бернар И. Толковый экономический и финансовый словарь. Французская, русская, английская, немецкая, испанская терминология : в 2 т. / И. Бернар, Ж. К. Колли. – М. : Междунар. отношения, 1994. – Т. 1. – 782 с.

93. Колодізев О. М. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки : дис. ... док. економ. наук : 08. 00. 08 / О. М. Колодізев ; Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми : [Б. В.], 2011. – 508 с.

94. Симоненко В. К. Основи єдиної системи державного фінансового контролю в Україні (макроекономічний аспект) : монографія / В. К. Симоненко, О. І. Барановський, П. С. Петренко. – К. : Знання України, 2006. – 280 с.

95. Слободяник Ю. Б. Фінансовий механізм функціонування підприємств пасажирського автотранспорту в сучасних умовах : монографія / Ю. Б. Слободяник. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – С. 75.

96. Altman E. I. The Success of Business Failure Prediction Models / E. I. Altman // Journal of Banking and Finance. – № 8. – 1984. – P. 171–198.

97. Нефёдов Д. А. Методы аппроксимации и количественной оценки издержек финансовой неустойчивости / Д. А. Нефёдов // Корпоративные финансы. – № 3(7). – 2008. – С. 62–67.

98. Москаль О. І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / О. І. Москаль. – К., 2001. – 16 с.

99. Сокирська І. Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / І. Г. Сокирська // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 89–93.

100. Возняк Г. В. Інноваційна діяльність промислових підприємств та способи її фінансування в Україні : монографія / Г. В. Возняк, А. Я. Кузнєцова. – К. : УБС НБУ, 2007. – С. 22.

101. Ільїна К. О. Формування системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку у відкритій економіці України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Ільїна Катерина Олександрівна ; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2011. – С. 6.

102. Зінько Н. Я. Удосконалення банківського та небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Н. Я. Зінько ; НАН України, Ін-т регіон. дослід. – Л., 2007. – С. 7.

103. Юркевич О. М. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в економіці України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / О. М. Юркевич ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – С. 7.

104. Онишко С. В. Механізм фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки України : автореф. дис. ... д-ра економ. наук : 08.04.01 / С. В. Онишко ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2004. – С. 10.

105. Зимовець В. В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток : монографія / В. В. Зимовець ; відпов. ред. В. І. Кононенко. – К. : Ін-т економіки НАНУ, 2003. – 314 с.

106. Зятковський І. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств : монографія / І. В. Зятковський. – Тернопіль : Економічна думка, 2000. – 228 с.

107. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення : монографія / О. М. Алимов, А. І. Даниленко, В. М. Трегобчук та ін. – К. : Об'єднаний ін-т економіки НАН України, 2005. – 540 с.

108. Чернецька Ю. А. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки. – 2011. – Т. 3, № 2. – С. 109–112.

109. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / автори-упорядники: Г. О. Андрощук, І. Б. Жилияєв, Б. Г. Чижевський, М. М. Шевченко. – К. : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

110. Федулова Л. І. Інтелектуальна власність у національній інноваційній системі / Л. І. Федулова, Г. О. Андрощук, В. К. Хаустов. – К. : І-нт економіки та прогнозування НАН України, 2010. – 216 с.

111. Knowledge, networks and nations: Global scientific collaboration in the 21st century, Report 03/11 DES2096, The Royal Society – Режим доступу: http://royalsociety.org/uploadedFiles/Royal_Society_Content/Influencing_Policy/Reports/2011-03-28-Knowledge-networks-nations.pdf.

112. OECD Science, Technology and Industry Outlook 2008 / OECD. Paris: OECD Publishing, 2008. – Режим доступу: <http://www.inovacao.unicamp.br>.

113. Chesbrough H. Open Business Models: How to Thrive in the New Innovation Landscape (Hardcover) / H. Chesbrough. – Boston : Harvard Business School Press, 2006. – 224 p.

114. Васильєва Т. А. Банківське фінансування інноваційної діяльності : монографія / Т. А. Васильєва. – Суми : Ділові перспективи. – 2006. – 60 с.

115. Петрова І. Л. Інноваційна діяльність: стимули і перешкоди : монографія / І. Л. Петрова, Т. І. Шпильова, Н. П. Сисоліна. – К. : Дорадо, 2010. – С. 185.

116. Ільїна К. О. Зарубіжний досвід фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки / К. О. Ільїна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.1 – С. 195–203.

117. Єпіфанова І. Ю. Закордонний досвід державного регулювання інноваційної діяльності / І. Ю. Єпіфанова // Наукові праці Донецького

національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк : ДонНТУ, 2004. – Вип. 87. – С. 69–75.

118. Офіційний сайт Управління Великобританії з питань бізнес-інкубаторів. – Режим доступу: <http://www.ukbi.co.uk>.

119. Владимир О. Роль банківських установ у фінансуванні інноваційного розвитку економіки України / О. Владимир // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 2 (9). – С. 34–43.

120. Васильев Е. С. Анализ динамики индекса инновационного потенциала современной России / Е. С. Васильев, Н. В. Лисовская // Вестник Волгоградского государственного университета. Экономика. Экология. – 2014. – № 1. – С. 58–65.

121. The changing landscape of innovation, in OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2011, OECD Publishing. – Режим доступу: http://dx.doi.org/10.1787/sti_scoreboard-2011-7-en.

122. Федулова Л. І. Економіка знань / Л. І. Федулова. – К. : І-нт економіки та прогнозування НАН України, 2010. – 600 с.

123. Черваньов Д. М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Черваньов Д. М., Нейкова Л. І. – К. : Знання, КОО, 1998. – 514 с.

124. Тітаренко Г. Б. Формування стратегії інноваційного розвитку України / Г. Б. Тітаренко // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2013. – Т. 18. – Вип. 3(3). – С. 104–107.

125. Власова І. Особливості фінансування інноваційної сфери в розвинених країнах світу / І. Власова // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 1. – С. 38.

126. Дмитрів В. І. Світовий досвід фінансового регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності / В. І. Дмитрів // Ефективна економіка. – 2014. – № 7. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3214>'.

127. Чумаченко Б. Стратегическое управление научно-технологическим развитием: опыт США / Б. Чумаченко, К. Лавров // Проблемы теории и практики управления. – 2000. – № 2. – С. 58–62.

128. Семиноженко В. Чи можливий в Україні інноваційний стрибок? / В. Семиноженко // Дзеркало тижня. – 2013. – № 17. – 17 травня 2013. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/science/chi-mozhlyviy-v-ukrayini-innovatsiyniy-stribok-.html>.

129. Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Д. Нортон, Р. Каплан. – М. : Олимп-Бизнес, 2010. – 220 с.
130. Великий тлумачний словник сучасної української мови / голов. ред. В. Т. Бусел, редактори-лексикографи: В. Т. Бусел, М. Д. Василега-Дерибас, О. В. Дмитрієв [та ін.]. – К. : Ірпінь: Перун, 2005. – С. 358.
131. Бухгалтерський словник / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : Рута, 2001. – 224 с.
132. Гончаров С. М. Тлумачний словник економіста / С. М. Гончаров, Н. Б. Кушнір ; за ред. С. М. Гончарова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
133. Скалюк Р. В. Ефекти та ефективність інноваційної діяльності промислових підприємств / Р. В. Скалюк, О. В. Декалюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 1. – С. 152.
134. Бурмака М. М. Управління розвитком підприємства на прикладі підприємств будівельної галузі : монографія / М. М. Бурмака, Т. М. Бурмака – Харків : ХНАДУ, 2011. – 204 с.
135. Інноваційний розвиток промисловості України / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.; під ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. – К. : КНТ, 2006. – 648 с.
136. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
137. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетические эффекты инноваций) : монография / В. П. Соловьев. – К. : Феникс, 2006. – 560 с.
138. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / Кіндзерський Ю. В., Якубовський М. М., Галиця І. О. [та ін.] ; за ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерського. – К. : Ін-т екон. та прогноз. НАН України, 2009. – С. 114–115.
139. Лисенко Л. А. Оцінка ефективності інноваційної діяльності промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Л. А. Лисенко; Харк. нац. екон. ун-т. – Х., 2010. – 20 с.

140. Смоленюк П. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємств / П. Смоленюк // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 5. – С. 333–334.

141. Полянська А. С. Сучасні підходи до оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства / А. С. Полянська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – 2010. – № 684. – С. 175–180.

142. Уманський І. І. Оцінка фінансової складової інноваційного потенціалу підприємства / І. І. Уманський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – Т. 1, № 2. – С. 132–136.

143. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В. Беренс, П. М. Хавранек. – М. : Интерэксперт, ИНФРА-М, 1995. – С. 394–410.

144. Баранецький І. О. Особливості та перспективи розвитку венчурного підприємництва в Україні / І. О. Баранецький // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – Вип. 4 (35). – С. 46–52.

145. Бражко О. В. Інновації, венчурне інвестування і маркетингові технології в умовах нової економіки / О. В. Бражко // Сталій розвиток економіки. – 2013 – № 19. – С. 12.

146. Глобалізація і безпека розвитку : монографія / Д. Лук'яненко, М. Гончаренко, В. Зленко, О. Зернецька ; наук. ред. О. Білорус. – К. : КНЕУ, 2002. – 789 с.

147. Варналій З. С. Регіональна інноваційна політика України: Проблеми та стратегічні пріоритети / З. С. Варналій // Економіст. – 2007. – № 9. – С. 36–39.

148. Герасимчук В. Г. Управління ризиками в іноземному венчурному фінансуванні інноваційних проєктів / В. Г. Герасимчук, О. В. Школьна // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2008. – № 628. – С. 424–429.

149. Зикіна В. О. Формування інноваційної діяльності венчурним капіталом / В. О. Зикіна // Академічний огляд. – 2011.– № 1(34).– С. 44–48.

150. Мазур І. І. Роль детінізації економіки в інвестиційних процесах / І. І. Мазур // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2006. – Вип. 9. – С. 204–213.

151. Новікова Л. Ф. Проблеми та перспективи розвитку венчурного інвестування в Україні / Л. Ф. Новікова, А. В. Ільїна // Бізнес-Інформ. – № 2. – 2012. – С. 49–52.

152. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом / А. А. Пересада. – К. : Лібра, 2002. – 472 с.

153. Романішин О. В. Перспективи венчурних фондів в Україні як джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств / О. В. Романішин // Наука молода. – 2004. – № 2. – С. 158–163.

154. Стеченко Д. М. Стимулювання інноваційно-інвестиційної активності розвитку конкурентоспроможної економіки / Д. М. Стеченко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2012. – Вип. 27. – Т. 1. – С. 106–110.

155. Шило Л. А. Венчурне фінансування як форма нагромадження капіталу в системі управління потенціалом підприємства : монографія / Л. А. Шило, В. В. Железняк. – Дніпропетровськ : Придніпров'я, 2010. – 193 с.

156. Albert H. Rubinstein. Economic Evaluation of Research and Development: A Brief Survey of Theory and Practice / H. Albert Rubinstein // J. of Industrial Engineering. – 1966. – V. 17, № 11. – P. 616–617.

157. Шатин И. А. Исследование природы венчурного капитала в экономической системе. / И. А. Шатин. // Вестник Челябинского государственного университета. Экономика. – 2012. – № 9(263). – Вып. 37. – С. 80–82.

158. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посібник / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.

159. Albert H. Rubenstein. Hastings Electronics Company: Evaluation of Research and Development / Albert H. Rubenstein, Dan H. Fenn, Jr. and Linda M. Gernberger // Management of Materials Research – New York : Interscience Publishers, 1962.

160. Аньшин В. М. Менеджмент инвестиций и инноваций в малом и венчурном бизнесе: учебное пособие / В. М. Аньшин, С. А. Филин. – М. : Анкил, 2003. – 360 с.

161. Ващенко І. В. Сучасний стан організації заробітної плати працівників в Збройних Силах України / І. В. Ващенко, О. І. Кузьмич,

А. І. Сизов // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – 2010. – № 25. – С. 84–87.

162. Велика К. В. Організаційні форми венчурного бізнесу: особливості та переваги / К. В. Велика // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. 2(45). – С. 157–162.

163. Mazur I. Venture capital and its features in Ukraine / I. Mazur, V. Zianko // Journal of financial management and accounting. Warsaw University of Life Sciences – SGGW. – 2013. – № 1(2). – P. 5–14.

164. Лапко О. О. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку економіки / О. О. Лапко. // Економіка і прогнозування. – 2006. – № 3. – С. 25–42.

165. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варналій. – 3-е вид. – К. : Знання, 2005. – 302 с.

166. Шило Л. А. Удосконалення венчурного інвестування металургійних підприємств : автореферат дисертації... кандидата економічних наук : 08.00.04 / Л. А. Шило ; Приазовський державний технічний університет. – Маріуполь, 2008. – 20 с.

167. Бражко О. В. Інновації, венчурне інвестування і маркетингові технології в умовах нової економіки / О. В. Бражко // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 19. – С. 12.

168. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України від 15.03.2001, № 2299-III. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

169. Venture Capital 101: A Resource Guide for Commercializing Environmental Technology. EPA/600/R-10/028. U.S. Environmental Protection Agency. Office of Research and Development. – August 2010. – P. 3. – Режим доступу: http://www.scgcorp.com/docs/EPA_VCG%20Book_August%202010_FINAL.pdf.

170. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. – Режим доступу : <http://www.uaib.com.ua>. Лобанов А.

171. Венчурне фінансування – український аспект / А. Лобанов // Теорія бізнесу. – 2010. – № 6. – С. 35–43.

172. Osnabrugge M. V. Angel Investing / M. V. Osnabrugge, R. J. Robinson. – San Francisco : CA, 2006.

173. Официальный сайт Российской Ассоциации Прямого и Венчурного инвестирования. – Режим доступа : <http://www.rvca.ru/rus/>.

174. Кирьянов А. Г. Воспроизводство инноваций в рыночной экономике (теоретико-методологический аспект) / А. Г. Кирьянов. – Ростов на Дону : изд-во Ростовского ун-та, 2000. – 380 с.

175. Про венчурні фонди : проект Закону України / Державне агентство України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу: www.uaib.com.ua/files/articles/373/24_4.doc.

176. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2006. – 464 с.

177. Красовська О. Венчурный капитал: ошибки в трактовании и состоянии дел в Украине / О. Красовська, В. Грига // Економіст. – 2007. – № 9. – С. 75–77.

178. Краснощокова Ю. В. Інноваційна безпека підприємства як запорука конкурентоспроможності в умовах інтеграції / Ю. В. Краснощокова // Управління розвитком. – 2011. – № 4. – С. 177–178. – Режим доступу: http://www.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_4/u1104kr4.pdf.

179. Стан розвитку організаційних форм венчурного підприємництва і його інфраструктури в країнах світу та в Україні / О. П. Зінченко, В. П. Ільчук, Л. Ф. Радзієвська, В. М. Євтушенко. – К. : НДІСЕП, 2004. – 80 с.

180. Venture Impact : The Economic Importance of Venture Capital-Backed Companies to the U.S. Economy. – Edition 6.0. – 2011.

181. Офіційний сайт Global Technology Foundation. – Режим доступу: <http://gtf-fund.com/>.

182. Грозний І. С. Обґрунтування стабільності механізму венчурного циклу / І. С. Грозний // Схід. – 2005. – № 5 (71). – С. 17–23.

183. Пестова А. Финансирование инноваций: в поисках российской модели / А. Пестова, О. Солнцев // Банковское дело. – 2009. – № 1. – С. 1–10.

184. Митрофанов А. С. Венчурное инвестирование. Мировая практика и российская действительность / А. С. Митрофанов. – Режим доступу : <http://nit.miem.edu.ru/2007/sb/pl/10.htm>.

185. Шевцов А. Розвиток венчурного підприємництва в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання (аналітична записка) / А. Шевцов, Р. Боднарчук, О. Гриненко. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/june2009/6.htm>.

186. Яновський А. М. Венчурні, інжинірингові, впроваджувальні фірми / А. М. Яновський // Еко. – 1995. – № 10. – С. 17.

187. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізми розробки та комерціалізації : монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.

188. Лукашов А. В. Венчурное финансирование / А. В. Лукашов. – Режим доступа: http://www.glavres.ru/glavnyu_venchurnyy_resurs/teorija.

189. Баранецький І. О. Особливості та перспективи розвитку венчурного підприємництва в Україні / І. О. Баранецький // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – № 4 (35). – С. 48.

190. Венчур набирає оберти. – Режим доступу: <http://www.rynok.biz/>.

191. Матюшенко І. Ю. Перспективи розвитку торгівлі високотехнологічними товарами у світі та Україні / І. Ю. Матюшенко, Д. М. Костенко // Бізнес-Інформ. – 2012. – № 8. – С. 103–114.

192. Федулова Я. В. Технологічна структура економіки України / Я. В. Федулова // Економіст. – 2008. – № 5. – С. 28–33.

193. Денисенко О. П. Державна політика розвитку венчурного інвестування: зарубіжний досвід / О. П. Денисенко // Науковий вісник Академії муніципального управління. – 2011. – № 2. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua.

194. Корпоративное управление и инновационное развитие экономики Севера // Вестник Научно-исследовательского центра корпоративного права, управления и венчурного инвестирования Сыктывкарского государственного университета / Сыктывкарский государственный университет – Сыктывкар : СыктГУ, 2005. – С. 91.

195. Семенцева Г. Формы финансирования малого инновационного бизнеса в США и Западной Европе / Г. Семенцева // Российский экономический журнал. – 2007. – № 5. – С. 36–49.

196. Лукасевич И. Я. Анализ финансовых операций : методы, модели, техника вычислений / И. Я. Лукасевич. – М. : Финансы, ЮНИТИ, 1998. – 400 с.

197. Кількісні методи експертного оцінювання : наук.-метод. розробка / В. П. Новосад, Р. Г. Селіверстов, І. І. Артım. – К. : НАДУ, 2009. – 36 с.

198. Грабовецький Б. Є. Методи експертних оцінок : теорія, методологія, напрямки використання : монографія / Б. Є. Грабовецький. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 171 с.
199. Дасковский В. Б. Об эффективности инвестиций / В. Б. Дасковский, В. Б. Киселёв // Экономист. – 2007. – № 3. – С. 35–48.
200. Аптекар С. Оцінка ефективності інвестиційних проектів / С. Аптекар // Економіка України. – 2007. – № 1. – С. 42–49.
201. Економічний аналіз : навч. посіб. / М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток [та ін.] ; ред. М. Г. Чумаченко. – 2-ге вид., перероблене. і доповнене – К. : КНЕУ, 2003. – 556 с.
202. Волков И. М. Проектный анализ : учебник для вузов / И. М. Волков, М. В. Грачева. – М. : Банки и биржи. ЮНИТИ, 1998. – 423 с.
203. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посібник / Л. І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
204. Новосад В. П. Кількісні методи експертного оцінювання : наук.-метод. розробка / В. П. Новосад, Р. Г. Селіверстов, І. І. Артим. – К. : НАДУ, 2009. – 36 с.
205. Денисова А. Л. Теория и практика экспертной оценки товаров и услуг : учеб. пособие / А. Л. Денисова, Е. В. Зайцев. – Тамбов : изд-во Тамбовского гос. техн. ун-та, 2002. – 72 с.
206. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / Г. І. Філіна. – К. : ЦУЛ, 2007. – 320 с.
207. Формування єдиної системи бухгалтерського обліку – основа підвищення ефективності оподаткування і внутрішньофірмового планування / В. В. Зянько, В. Г. Фурик, Т. В. Дремлюга, В. В. Зянько // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2011. – № 4. – С. 71–77.
208. Загальні засади оцінки майна і майнових прав : Національний Стандарт №1, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 1440 від 10 вересня 2003 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF>.
209. Дасковский В. Б. Об эффективности инвестиций / В. Б. Дасковский, В. Б. Киселёв // Экономист. – 2007. – № 3. – С. 35–48.

210. Зянько В. В. Основи мікроекономіки : навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В. В. Зянько. – 2-е вид., перероблене і доповнене. – К. : Слово, 2009. – 344 с.

211. Правові засади розробки інвестиційних проектів : навч.-метод. збірник / Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій ; упор. Н. О. Гудок. – Чернігів : ЦППК, 2011. – 30 с.

212. Бакаєв Л. О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями : навч. посібник. / Л. О. Бакаєв. – К. : КНЕУ, 2000. – 151 с.

213. Балабанов И. Т. Риск-менеджмент / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 192 с.

214. Вітлінський В. В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику : монографія / В. В. Вітлінський. – К. : Деміург, 1996. – 211 с.

215. Кирьянов Д. В. Вычислительная физика / Д. В. Кирьянов, Е. Н. Кирьянова. – М. : Полибук Мультимедиа, 2006. – 352 с.

216. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посібник / Л. А. Останкова, Н. Ю. Шевченко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.

Наукове видання

**Зянько Віталій Володимирович
Єпіфанова Ірина Юріївна
Зянько Віталій Віталійович**

**ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ЇЇ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Монографія

Редактор С. Малішевська

Оригінал-макет підготовлено І. Єпіфановою

Підписано до друку 4.03.2015 р.
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. др. арк. 9,93
Наклад 300 (1-й запуск 1–75) пр. Зам № В2015-07

Вінницький національний технічний університет,
КІВЦ ВНТУ,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-85-32.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано ФОП Барановська Т. П.
21021, м. Вінниця, вул. Порика, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 4377 від 31.07.2012 р.